

Sygn. akt VIII U 1465/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 października 2010 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. J. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od dnia 21 czerwca 2010r.
2. stwierdza, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
3. zasądza od pozwanego na rzecz M. J. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ustalenia M. J. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stwierdzając, iż wnioskodawczyni nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła M. J. zarzucając jej naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz 1-2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury w wieku obniżonym od dnia złożenia wniosku, zasądzenia na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz dopuszczenia wnioskowanych dowodów.

W uzasadnieniu ubezpieczona podała, że w okresie zatrudnienia od 10 czerwca 1977r. do 31 sierpnia 1993 r. w Przedsiębiorstwie (...) z Metali Szlachetnych i B. (...) w S. na stanowisku formierza - woskownika/formierza gum stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A załącznika do w/w rozporządzenia, w dziale IV pod pozycja 17 oraz 21.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił M. J. prawo do emerytury, poczynając od dnia 21 czerwca 2010 r., nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nie wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie oraz orzekł o kosztach postępowania.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące rozważania:

Sąd I instancji podkreślił, że w niniejszej sprawie bezspornym było, że ubezpieczona ukończyła wymagane 55 lat, na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodniła wymagany okres składkowy i nieskładkowy, nie była członkiem OFE i rozwiązała stosunek pracy. Istota sporu sprowadzała się do rozważenia, czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, że ubezpieczona w okresie od dnia 10 czerwca 1977 r. do dnia 31 sierpnia 1993 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach, tj. czy legitymuje się zatrudnieniem, o którym mowa w dziale IV - „W chemii”, poz. 17 i 21 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej: rozporządzenie), tj. pracę przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcji wosków i woskoli oraz przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów; produkcji sadzy, co warunkuje nabycie przez nią prawa do emerytury z tego tytułu w obniżonym wieku emerytalnym. W ocenie Sądu, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, odwołanie M. J. zasługiwało na uwzględnienie. Sąd I instancji doszedł do przekonania, że fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Zdaniem tego Sądu treść dokumentacji zebranej w aktach rentowych, w powiązaniu z treścią zeznań świadka i wyjaśnień ubezpieczonej, jednoznacznie potwierdza, że wykonywała ona pracę, którą należy zakwalifikować do pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy wywodził dalej, że zeznający w niniejszej sprawie świadek posiada odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczoną pracy, był zatrudniony wraz z ubezpieczoną w tym samym okresie, na tym samym stanowisku pracy i w tym samym zakładzie pracy. Świadek wskazał, że ubezpieczona w spornym okresie była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) z Metali Szlachetnych i B. (...) w S., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała pracę polegającą na formowaniu wyrobów jubilerskich przez użyciu masy plastycznej. Sąd ten nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować wiarygodność zeznań świadka. Stwierdził, że były one logiczne i spójne, a ich treść znajduje odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji. S

Sąd I instancji uznał, iż wymienione źródła dowodowe jednoznacznie potwierdziły fakt wykonywania przez wnioskodawczynię w okresie od dnia 10 czerwca 1977 r. do dnia 31 sierpnia 1993 r. pracy w warunkach szczególnych na stanowiskach, o którym mowa w Dziale IV, poz. 17 i 21, wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia. W ocenie tego Sądu, mimo odmiennego nazewnictwa zajmowanych stanowisk pracy, charakter wykonywanych przez ubezpieczoną czynności sprowadzał się do wykonywania pracy zgodnej ze wskazaną w rozporządzeniu. Wymiar powyższego okresu wskazuje, iż staż pracy wnioskodawczynie w warunkach szczególnych jest dłuższy, niż wymagany ustawą, a zatem zgodnie z przepisem 4 rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania jej świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji, z przytoczonych względów, zważywszy na ustalony stan faktyczny i argumenty podnoszone powyżej Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477 (14) 2 k.p.c. w zw. z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej i cytowanych wyżej regulacji orzekł, jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Uznając, że dopiero przeprowadzenie obszernego postępowania dowodowego w toku postępowania sądowego, a w szczególności dopuszczenie dowodu z zeznania świadka, umożliwiło rozstrzygnięcie, czy praca wykonywana przez M. J. w spornym okresie stanowiła pracę w warunkach szczególnych, Sąd ten orzekł, jak w pkt 2 sentencji wyroku. O kosztach zastępstwa procesowego Sąd I instancji orzekł, kierując się uregulowaną w przepisach art. 98 ust 1 i 3 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, na podstawie art. 99 k.p.c. oraz w oparciu o 2 ust. 1 i 2 w zw. z 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), jak w pkt 3 sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ZUS/Oddział w G. zaskarżając ten wyrok w zakresie jego pkt 1 i 3, zarzucając temu orzeczeniu naruszenie przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), poprzez ustalenie, iż wnioskodawczyni pracowała w szczególnych warunkach i z dniem ukończenia 55 roku życia spełniła warunki do uzyskania prawa do emerytury. Organ rentowy zaskarżył także pkt 3 sentencji wyroku, w zakresie zasądzenia od tego organu na rzecz wnioskodawczyni kwoty 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie art. 98 ust 1 i 3 k.p.c.

W uzasadnieniu apelacji ZUS/Oddział w G. dokonał streszczenia postępowania: administracyjnego i sądowego - pierwszoinstancyjnego w niniejszej sprawie oraz wskazał, że o tym czy dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach A i B do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. Podkreślił, że uściślenia stanowisk, na których była wykonywana praca w szczególnych warunkach, dokonano w przepisach resortowych. Apelujący stwierdził, że w niniejszej sprawie, Sąd I instancji nie wskazał żadnych przepisów branżowych, by można uznać, że praca była wykonywana na stanowiskach pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Wywodził dalej, że Sąd ten nie wskazał stanowisk, na których wykonywanie pracy uprawniałoby wnioskodawczynię do wcześniejszej emerytury. Zdaniem organu rentowego analiza wykazu prac w szczególnych warunkach zamieszczonego w wykazie A, dział IV, poz. 17 i 21 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz przepisy branżowe: zarządzenie Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. i zarządzenie Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r., rodzaj pracy, polegającej na formowaniu wyrobów jubilerskich przy użyciu masy plastycznej na 5 stanowiskach wskazanych w świadectwie pracy i w dokumentacji zastępczej nie pozwala na ustalenie, czy była to praca w szczególnych warunkach. W konkluzji apelacji organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 i 3, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I Instancji.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie Sygn. akt III AUa 486/12 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu- Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku.

W uzasadnieniu wyroku Sąd ten zważył, że apelacja ZUS/Oddział w G. zasługiwała na uwzględnienie w sposób skutkujący uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego jej rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku. Jego zdaniem zasadne jest przyjęcie, że dopiero przeprowadzenie pełnego, wyczerpującego postępowania dowodowego, mającego na celu ustalenie: działu przemysłu, pod który podlegał zakład pracy wnioskodawczyni oraz rodzaju i charakteru wykonywanej przez nią w spornym okresie pracy, zaś w przypadku stwierdzenia, że wykonywała pracę w warunkach szczególnych, odpowiadającą stanowiskowo-branżowemu podziałowi - zakresu obowiązków, decydujących dla oceny elementów stałości i wymiaru tej pracy, umożliwi prawidłowe rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Z powyższego wynika, że postępowanie dowodowe należy przeprowadzić w całości od początku. Przy ponownym rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd Okręgowy, w celu stwierdzenia, czy zachodzą łącznie wszystkie przesłanki ustalenia M. J. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z art. 184 ustawy emerytalnej, winien poprzez ponowne dopuszczenie dowodów: z treści dokumentów

z akt osobowych wnioskodawczyni, dotyczących spornego okresu zatrudnienia (koperta k. 48 akt sprawy) oraz z przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania ubezpieczonej ustalić, jakiej branży gospodarki podlegał jej zakład pracy, a w konsekwencji, pod jaki dział wykazu rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego podlega jej praca w spornym okresie zatrudnienia, czy umówione stanowisko pracy figuruje w wykazie, stanowiącym załącznik do właściwego zarządzenia resortowego, zaś wykonywana przez nią wówczas praca jest wymieniona we właściwym dziale wykazu A lub B, stanowiących załączniki do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi, czy praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy z uwagi na fakt, iż z dokumentów w aktach osobowych wynika, że ubezpieczonej powierzono dodatkowe obowiązki związane z prowadzeniem magazynu gum.

Sąd Okręgowy po ponownym rozpatrzeniu sprawy ustalił następujący stan faktyczny:

M. J., urodzona dnia (...), w dniu 21 czerwca 2010 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki w G. wniosek o emeryturę. Ubezpieczona wykazała osiągnięcie na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganego ogólnego okresu składkowego i nieskładkowego- 26 lat i 15 dni , nie jest członkiem OFE i nie pozostaje w stosunku pracy (powyższe okoliczności są w sprawie niesporne a nadto wynikają z akt ubezpieczeniowych, vide: karta przebiegu zatrudnienia-k.35 plik III akt ubezp.).

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 18 października 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej M. J. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niewykazanie wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 10 czerwca 1977 r. do 31 sierpnia 1993 r. w Przedsiębiorstwie (...) z Metali Szlachetnych i B. (...) w S. (niesporne, vide: decyzja z dnia 18 października 2010 r. - k. 37 plik III akt rentowych).

Ubezpieczona w okresie od 10 czerwca 1977 r. do 31 sierpnia 1993 r. była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) z Metali Szlachetnych i B. (...) w S. na stanowiskach : formierz woskownik, woskownik, tymczasowy kierownik zakładu oraz formierz gum.

W powyższym okresie ubezpieczona wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace formierza przy obsłudze pieców topliwych, formierni, urządzeń odlewniczych.

Czynności wykonywane przez ubezpieczoną polegały na formowaniu wyrobów jubilerskich przez użyciu masy plastycznej i form gumowych. Pracowała obsługując wtryskarkę . Wewnątrz wtryskarki znajdowała się masa plastyczna (wosk), którą uprzednio wlewała do jej środka. Wyrabiała formy gumowe pozwalające odciskać odpowiedni kształt biżuterii. Ubezpieczona wtryskiwała w formy gumowe wspomnianą masę plastyczną. Następnie odkładała formę wraz z masą do wyschnięcia . Wyjęte elementy z formy montowała na trzpieniach przy użyciu lutownicy . Tak wykonane elementy zanosila do odlewni. Praca miała miejsce w oparach grzanego wosku i przy użyciu talku i silikonu a także w oparach wulkanizowanej gumy. Pracodawca nie stosował żadnych środków ochronnych. Ubezpieczona pracowała w pomieszczeniu pomagazynowym, pozbawionym możliwości dostatecznej wentylacji.

Powierzone w 1992 r. obowiązki związane z prowadzeniem magazynu gum nie wpływały na wykonywanie pracy formierza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pomimo różnic w nazewnictwie, ubezpieczona przez cały okres zatrudnienia wykonywała te same prace i w tym samym miejscu. Zmiana nazwy jej stanowiska pracy związana była z możliwością zmiany grupy zaszerogowania i podwyżki wynagrodzenia, stąd nazewnictwo miało charakter formalny.

Wnioskodawczyni w spornym okresie zatrudnienia objęta była Układem Zbiorowym Pracy dla Przemysłu Metalowego. Za wykonywaną pracę w warunkach szczególnych otrzymywała dodatek do wynagrodzenia, tzw. „szkodliwy” , deputat węglowy, a ponadto mleko i wodę mineralną.

Zakład pracy ubezpieczonej był przedsiębiorstwem państwowym podlegającym kolejno pod resort Ministerstwa Hutnictwa, Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego (od 1981 r. do 1987 r.), od 1987 r. - Ministerstwa Przemysłu, od 1991 r. - Ministerstwa Przemysłu i Handlu. W 1992 r. kompetencje organu założycielskiego w stosunku do rzeczonożego zakładu pracy przejął Wojewoda G.. Zakład pracy figurował w wykazie jednostek organizacyjnych resortu przemysłu w dziale „przemysł wyrobów metalowych powszechnego użytku” z 1989 r.

Przedsiębiorstwo (...) w S. zajmowało się m.in. produkcją biżuterii srebrnej i złotej, z innych metali kolorowych, z bursztynu. Pracownicy przedmiotowego zakładu pracy, w tym ubezpieczona, obchodzili Dzień Hutnika (dowody: dokumenty w aktach osobowych, w tym świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 1993 r., umowa o pracę z dnia 20 czerwca 1977 r., pismo informujące o skróceniu okresu przyuczenia do zawodu i przeniesieniu na stanowisko odlewnikawoskownika oraz informacjao dodatku stażowym z dnia 1 października 1977 r. - k. 48 akt sprawy, pismo Ministerstwa Gospodarki - k.118, 154, zarządzenie Ministra Przemysłu z dn. 11.09.1989 r. - k.193 r., statut - k.195, legitymacja - k. 207, zeznania świadka W. M. oraz wyjaśnienia ubezpieczonej - k. 42-45 i 57-58, 150-151, 208 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalając stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd wziął pod uwagę dowody z dokumentów wymienione w powyższych ustaleniach stanu faktycznego, w tym w szczególności zgromadzone w toku postępowania przed Sądem, a zawarte w aktach osobowych. Żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, ani prawdziwości, w związku z czym, w ocenie Sądu, nie było podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej. Nadto, Sąd Okręgowy oparł swoje ustalenia o treść zeznań świadka W. M., która przedstawiła w sposób spójny i logiczny charakter wykonywanej przez ubezpieczoną w spornym okresie pracy. Nadto, jej zeznania korespondowały z treścią pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz treścią wyjaśnień ubezpieczonej.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że ubezpieczona ukończyła wymagane 55 lat. Nadto ubezpieczona na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodniła wymagany okres składkowy i nieskładkowy, nie była członkiem OFE i rozwiązała stosunek pracy.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia pod jaką branżę gospodarki podlegał zakład pracy ubezpieczonej, czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, że ubezpieczona w okresie od 10 czerwca 1977 r. do 31 sierpnia 1993 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach.

Postępowanie dowodowe dało podstawy do ustalenia, że zakład pracy ubezpieczonej podlegał pod resort przemysłu hutniczego i metalowego. Powyższe wynika wprost z treści pism Ministerstwa Gospodarki, zarządzenia Ministra Przemysłu z dn. 11.09.1989 r., statutu przedsiębiorstwa państwowego, legitymacji członkowskiej związku zawodowego hutników.

W związku z powyższym Sąd dążył do ustalenia czy ubezpieczona legitymuje się zatrudnieniem, o którym mowa:

- w dziale III - „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 43 - odlewnie metali nieżelaznych i ich stopów, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.) (dalej: rozporządzenie) tj. prace przy obsłudze pieców rafinacyjnych, topielnych, formierni, urządzeń odpylających i odlewniczych oraz o którym mowa w Zarządzeniu Ministra Hutnictwa z dnia 30.03.1985 r. w sprawie (Dz. Urz. z Nr) w Dziale III pod poz. 43 pkt 1 – prace formiarza.
- ewentualnie w dziale IV – „w chemii”, poz. 17 – produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.) (dalej: rozporządzenie) o którym mowa w

Zarządzeniu Ministra Hutnictwa z dnia 30.03.1985 r. w sprawie (Dz. Urz. z Nr) w Dziale IV pod poz. 17 pkt 4 – prace formiarza żywic.

- lub w dziale IV – „ w chemii”, poz. 21 – produkcja i przetwórstwo wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów; produkcja sadzy wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.) (dalej: rozporządzenie) o którym mowa w Zarządzeniu Ministra Hutnictwa z dnia 30.03.1985 r. w sprawie (Dz. Urz. z Nr) w Dziale IV pod poz. 21pkt 15 – prace przy wykładaniu gumą

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, odwołanie wnioskodawczynie M. J. zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem

mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., 111 UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Treść dokumentacji zebranej w aktach rentowych w powiązaniu z treścią zeznań świadka i wyjaśnień ubezpieczonej jednoznacznie potwierdza, że wykonywała ona pracę którą należy zakwalifikować do pracy w warunkach szczególnych.

Zeznający w niniejszej sprawie świadek W. M. posiada odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczoną pracy, była zatrudniona wraz z ubezpieczoną w tym samym okresie, na podobnym stanowisku pracy i w tym samym zakładzie pracy. Świadek jednoznacznie wskazała, że ubezpieczona w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała prace formiarza i woskownika-modelarza polegającą na formowaniu wyrobów jubilerskich przy użyciu masy plastycznej i form gumowych. Świadek posiada odpowiednią wiedzę na ten temat albowiem była przełożoną ubezpieczonej, wraz z nią wykonywała tę samą pracę w jednym pomieszczeniu. Podkreśliła, że ubezpieczona żadnych innych czynności nie wykonywała. Nadto zeznała, że zakład pracy, w którym pracowały nie podlegał pod Ministerstwo Przemysłu Lekkiego i Chemicznego, jak również, że obchodziły Dzień Hutnika. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować wiarygodność zeznań świadka. Były one logiczne i spójne, a ich treść znajduje odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji.

Sąd Okręgowy uznał, iż wymienione źródła dowodowe jednoznacznie potwierdziły fakt wykonywania przez wnioskodawczynię w spornym okresie od 10 czerwca 1977 r. do 31 sierpnia 1993 r. pracy w warunkach szczególnych na stanowiskach, o którym mowa zarówno w Dziale III, poz. 43, pkt 1 wykazu A stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia oraz zarządzenia resortowego jak i w dziale IV poz. 17 i poz. 21 tegoż wykazu stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia. Mimo odmiennego nazewnictwa zajmowanych stanowisk pracy, charakter wykonywanych przez ubezpieczoną czynności sprowadzał się do wykonywania pracy zgodnej ze wskazaną w w/w rozporządzeniu i zarządzeniu resortowym.

Wymiar powyższego okresu wskazuje, iż staż pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania wnioskodawczyni świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji, z przytoczonych względów, zważywszy na ustalony stan faktyczny i argumenty podnoszone powyżej Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477(14) § 2 k.p.c. w zw. z art. 129 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i cytowanych wyżej regulacji, Sąd Okręgowy, w pkt I wyroku, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni M. J. prawo do emerytury począwszy od dnia 21 czerwca 2010 r., tj.: od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

W pkt II orzeczenia Sąd Okręgowy uznał z kolei, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie obszernego postępowania dowodowego w toku postępowania przed sądem, w tym w szczególności dopuszczenie dowodu z zeznania świadka i dodatkowych dokumentów w sprawie przynależności resortowej zakładu pracy ubezpieczonej, umożliwiło rozstrzygnięcie, czy praca wykonywana przez M. J. w spornym okresie stanowiła pracę w warunkach szczególnych.

W przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy kierował się uregulowaną w przepisach art. 98 1 i 3 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. W związku z tym, na podstawie art. 99 k.p.c. oraz w oparciu o 2 ust. 1 i 2 w zw. z 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349), Sąd Okręgowy w pkt III zasądził od

pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSA w SO Hanna Witkowska-Zalewska